

SVĚTLO

TÝDENÍK MATICE CYRILOMETODĚJSKÉ

46. ČÍSLO / XXXI. ROČNÍK

17 Kč • 0,90 €

19. LISTOPADU 2023

Z obsahu:

Soucítivé a pokorné srdce
Homilie papeže Františka,
Vatikánská bazilika
3. listopadu 2023
- strana 2 -

**Blahoslavení Alois
a Marie Quattrocchioví**
Libor Rösner
- strana 4 -

Hudba, hudba, hudba
Odile Haumonté
- strana 6 -

**Být v srdci církve
pěvci lásky**
Svatá Edith Steinová
k památce sv. Cecílie
- strana 7 -

Dar sluchu
Aida Faure
- strana 8 -

**Totalitarismus zjevný
a zakamuflovaný (3)**
Grzegorz Kucharczyk
- strana 9 -

Heřman Josef (7)
Wilhelm Hünermann
- strana 11 -

První Světový den chudých
- strana 12 -

Giovanni Francesco Barbieri (1591-1666): Svatá Cecílie hrající na varhany

Soucité a pokorné srdce

Homilie papeže Františka při zádušní mši svaté
za emeritního papeže Benedikta XVI., kardinály a biskupy,
kteří zemřeli v průběhu posledních dvanácti měsíců,
Vatikánská bazilika 3. listopadu 2023

Ježíš se chystá vstoupit do Naimu, jdou s ním učedníci a „velký zástup“ (srov. Lk 7,11). Když se blíží k městské bráně, kráčí jim vstříc jiný průvod, který se ubírá opačným směrem: vychází pohřbit jediného syna ovdovělé matky. A evangelium říká: „Když ji Pán uviděl, bylo mu jí líto.“ (Lk 7,13) Je-

žíš to viděl a byl pohnut *soucitem*. Benedikt XVI., kterého si dnes připomínáme spolu s kardinály a biskupy, již zemřeli během minulého roku, ve své první encyklice napsal, že Ježíšovým programem je „vnímavé srdce“ (*Deus caritas est*, 31). Kolikrát nám připomněl, že víra není v první řadě idea, kterou je třeba

pochopit, nebo morálka, kterou je třeba si osvojit, ale Osoba, s níž je třeba se setkat, Ježíš Kristus: jeho srdce bije, hlasitě bije pro nás, jeho pohled se slitovává nad naším utrpením.

Pán se zastavuje před bolestí z oné smrti. Je zajímavé, že právě při této příležitosti dává Lukášovo evangelium Ježíšovi poprvé titul „Pán“: „Pán ji uviděl a bylo mu jí líto.“ Je nazván Pánem, tedy Bohem, který je pánem nade vším, právě v okamžiku jeho soucitu s ovdovělou matkou, která spolu se svým jediným synem ztratila důvod k životu. Zde je náš Bůh, jehož božství září ve styku s naší bídou,

Pokračování na str. 13

Jsme v závěru církevního roku – druhé dnešní čtení a evangelium nás vybízejí k bilancování. Je užitečné a moudré aspoň jednou za rok učinit velkou bilanci stavu naší duše, našeho pokladu, s kterým předstoupíme jednou před Boží tvář, abychom vyslechli definitivní soud o tom, jaký bude náš věčný život. Poprosme tedy Božího Syna, Pána Ježíše, aby ve spolupráci s Duchem Svatým otevřel naši knihu života a pomohl provést předběžnou bilanci, jak si na tom stojíme před nebeským Otcem právě v této chvíli. Ale vždyť o tom v posledních dnech, týdnech rozjímáme stále! – možná někdo namítne. V pořádku, a zkusili jsme se podívat také na Bohem darované hřivny? Co jsme z nich za uplynulý rok vytěžili? Nemáme prázdné ruce? Jak nás poučuje Pán Ježíš v dnešním evangelijním podoběnství, pro věčnost má velký význam, jakým způsobem nakládáme s Božími dary, které každý jednotlivě dostáváme – a je jedno, zda dostáváme moc, nebo málo. Pán zná přesnou míru a podle ní nás bude soudit. Na nás je, abychom přinášeli ze svého obdarování užitek, a rozhodně nelze považovat za užitek, že jen uchráníme to, co jsme dostali. Možná tak přemýšlí v mnoha ohledech současný svět, ale má-li člověk jako jeden z největších darů užívání rozumu a cit srdce, pak je s tím spojena také zodpo-

Editorial

vědnost za zmnožení všeho, co jako dar od Boha pochází.

Jak správně naložit s přijatými dary, když víme, že až budeme stát před tváří Správce a budeme s ním bilancovat své celoživotní hospodaření, bude on od nás očekávat aspoň minimální výtěžek, a nikoliv de facto prázdné ruce – pomíneme-li, že v nich najde jen to (zdali aspoň to!), co nám dal na naší pozemské pouti? Jestliže jsme se již naučili dobře zpytovat svědomí a rozeznat, co jsme udělali špatně, je načase naučit se rovněž chápat, co jsme měli vykonat, ale nevykonali jsme. Sem pak patří i reflexe spojená s dnešním podoběnstvím o hřivnách. (str. 3) Jak tedy s nimi správně hospodařit? Dvě největší přikázání nám napovídají: MILUJ Pána Boha, bližního i sebe. Dar lásky obdržel každý člověk, neboť Stvořitel je Láska – a čím bychom byli bez lásky? Láska k Pánu znamená s pokorou a vděčností přijmout jeho dobrodiní, která nám nikdo jiný nemůže nabídnout. Láska k bližním (a k sobě samému) nás pak vede, abychom přijatý Boží dar – hřivnu používali ve prospěch nejen svůj, ale i našich bližních.

Existují rozličné dary (srov. 1 Kor 12,8–12): každý má ty své konkrétní, a i když jsou pojmenovávány stejně, ni-

kdy jistý dar konkrétního člověka nebude identický s darem jiného člověka – ať už z důvodů jiné jeho míry či už jen třeba proto, že způsob naložení s příslušným darem závisí na jedinečnosti obdarovaného. Vždyť šíře Boží tvořivosti je bezmezná. Podívejme se na krásný příklad bl. Aloise a Marie Quattrocchiových. (str. 4–5) Byli obdarováni manželskou láskou, a tu oba rozvíjeli tak, že mohl jejich syn P. Tarcisio vyhodnotit její výtěžek slovy: „Já daruji lásku a obdržím zpět dvojnásobek.“ A tak by to mělo být se všemi dary, které od Pána dostáváme – ať už jsou jakkoliv vznešené, anebo jde „jen“ o ty běžné, všední (např. vaření, technické dovednosti...). Vždy by měly přinést výtěžek, neměli bychom je ukrývat do země. Přinesou-li pak užitek druhým, ani my nepřijdeme zkrátka – budeme odměněni nejen věčnou radostí, ale budeme něco z ní zakoušet již zde na zemi. Ať už bude „na soupisce“ našeho obdarování hudba či zpěv (str. 6–7), nebo dar sluchu (str. 8), či schopnost pomoci chudým (str. 12) – nikdy nezapomeňme na Lásku, která nám onen dar dala, a s láskou jej rozmnožujeme – pro dobro druhých i své.

Jaká tedy bude naše letošní bilance? Kéž nám Hospodin dopřeje milost pochopit sama sebe a vnímat a zúročit v sobě všechny hřivny, kterými nás on sám obdarovává!

Daniel Dehner

Nedej si ujít vzácnou příležitost, kdy Pán pronese své poslední podobenství jakožto úvod k závažnému závěrečnému poselství, kterým uzavírá *všechny své řeči*⁽¹⁾. To, s čím vystoupí bezprostředně před svým utrpením, se týká také toho nejpodstatnějšího: konečného zúčtování, na kterém závisí celá tvoje věčnost. Je to názorné poučení, že stejně jako s nekonečnou Boží laskavostí a slitovností musíš počítat také s jeho nejvyšší spravedlností. V zorném úhlu posledních věcí se může zásadně měnit pořadí všech hodnot.

V prvé řadě je potřebné, abys zaujal správný vztah k sobě a neřídil se přitom pouze svým zdáním nebo přáním, ale ujištěním toho, který tě stvořil a který tě vždy vidí v pravém světle. Je tomu ve skutečnosti tak, že všechno, co jsi a co máš, jsi dostal jen do své správy. Božský Hospodář tě tak poctil svou důvěrou: jsi pozván spolupracovat na rozmnožení Božích darů. Tvé hřivny nejsou totiž určeny jen pro tebe, nedostals je proto, aby ses mohl samolibě srovnávat s těmi, kteří dostali méně než ty. Rozhodující není, kolik ti bylo svěřeno, ale všechno bude záležet na tom, jak se svěřeným pokladem naložíš.

Součástí božského věna je také dar, který bys měl ocenit nejvýše: dává ti možnost a příležitost stát se mu podobným v jeho štědrosti a dobrotivosti. Svými dary ti Pán vytvořil příležitost, aby ses mohl chovat k druhým tak, jak se on zachoval k tobě.

S tvými hřivnami a jejich výnosem se počítá v ekonomii spásy. Někde v tvé blízkosti nebo i daleko od tebe, v současné době či někde v budoucnosti nebo minulosti jsou bližní, kteří potřebují plody tvých hřiven a podle Božího plánu na ně oprávněně čekají.

Sám nebeský Otec je chce obdarovat a vybral si k tomu právě tebe za svého společníka a prostředníka. Jestliže své hřivny necháš ležet ladem, jestliže je zakopeš a umrtvíš, zklameš Boží důvěru a také očekávání těch, kteří právě výnos z tvého podílu nutně potřebují.

Má-li Boží láska a milosrdenství obdarovat potřebné, musí jeho spravedlnost dbát o to, aby svěřené hřivny nepřicházely nazmar. Nesmíš se proto divit, když volá k odpovědnosti všechny, kteří svou pohodlností, netečností a především sobectvím vytvářejí překážky v rozdělování

Boží audit

*Zamyšlení nad liturgickými texty
dnešní neděle*

*Kdo nemá, tomu bude
odňato i to, co má.*

Božích darů a brzdí jejich koloběh. S mírou svěřených statků roste i odpovědnost za jejich správu a plné uplatnění. Tomu, kdo se vynasnaží, aby splnil Hospodářovo očekávání, dostane se také zasloužené odměny. Kdo se svým přičiněním ztožnil s Pánem v jeho velkodušné lásce a štědrosti, dostane také účast na nekonečné radosti Boha, který je blažený právě svou láskou.

Jestliže však necháš své hřivny ležet ladem, ochudil jsi své bratry o Boží dary. Vezmi si poučení z přísných slov, kterými Hospodář kárá a odsuzuje nedbalého a pohodlného správce. **Nestačí nedělat nic zlého.** Jaký by byl užitek z tvého života, kdybys sice dbal zákazů Desatera, ale přitom žil jen sobecky pro sebe? Důvěra, kterou tě poctil Otec, znamená povolání k tomu, abys také **konal to, co je dobré.** Jen tak můžeš být *dokonalý, jako je dokonalý tvůj Otec*⁽²⁾.

Ať už jsi obdarován hřivnami hojně, nebo málo, vždy ti to stačí k tomu, abys druhým prokazoval služby lásky. Neoplyváš-li hmotnými statky, máš k tomu své hřivny. Jak s nimi nakládáš? Snažíš se je poznat, zušlechťuješ je svou pilí a rozvíjíš k radosti a prospěchu svých bratří a k slávě nebeského Otce?

Jednou z nejvzácnějších hřiven, kterou obdrželi všichni, je **dar času**, se kterým je třeba pečlivě hospodařit. Minuta za minutou přepadává nenávratně do věčnosti, buďto využita a zhodnocena k dobrému, nebo promarněna, či dokonce hříšně utracena. Jakou hodnotu budou mít při účtování nekonečné hodiny strávené nečinně u podívané, která nepovznáší, ale otupuje? Bude při konečném auditu spokojen Pán s tím, jak hospodaříš se svým intelektem, jak cvičíš a posiluješ svou vůli, jak pečuješ o své zdraví, jak upevňuješ svou zdatnost, pohotovost, vytrvalost, trpělivost, zručnost, a to vše především ve službě bližním? Nebeský Hospodář ti může také svěřit jinou mimořádně cennou hřivnu: hřivnu **bolesti a utrpení**. Umíš

Liturgická čtení

1. čtení – Př 31,10–13.19–20.30–31

Řádnou ženu, kdo ji najde? Větší cenu má než perly. Srdce jejího manžela na ni spoléhá, o zisk nemá nouzi. Přináší mu jen prospěch, nikdy škodu po všechny dny svého života. Shání vlnu a len, pracuje radostnou rukou. Svými rukama sahá po kuželi, její prsty se chápou vřetena. Svou dlaň otvírá ubožákovi, své rámě nabízí chudákovi. Půvab zklame, krása prchne, zato žena, která ctí Hospodina, zaslouží si chválu. Dejte jí z výtěžku jejich rukou, neboť u bran ji chválí její díla.

2. čtení – 1 Sol 5,1–6

Co se týká času a chvíle (příchodu Páně), není třeba, bratři, abychom vám o tom psali. Víte totiž sami velmi dobře, že onen den Páně přijde jako zloděj v noci. Až budou (lidé) říkat: „Je pokoj a bezpečí“, tu na ně znenadání přitrhne záhuba jako

Dokončení na str. 8

ji docenit a učíš se, jak s ní hospodařit, aby přinášela opravdový užitek, pro který je určena?

Obrať se s důvěrou na božského Mistra a požádej ho, aby s tebou provedl předběžnou bilanci tvých hřiven a výnosu, který pod tvou správou přinášejí. On ti pomůže odpovědně zvážít, zda není na čase, abys vnesl do svého smýšlení a způsobu života a práce nový, lepší řád a promyšleněji využíval času i svěřených darů. *Jen tomu, kdo má, bude přidáno. Kdo nemá, tomu bude odňato i to, co má.* Uvědom si, že o skutečném výnosu tvých hřiven budou vypovídat ti, kteří jejich užitek pocítili nebo na něj marně čekali. Nenajde-li se nikdo, kdo by jej mohl dosvědčit, protože hřivny zůstaly zahrabány, může se ti stát, že budeš připočten k *neužitečným služebníkům*. To by bylo velice smutné konstatování jak pro tebe, tak pro tvé drahé.

Jsi přece syn světla, neoddávej se proto spánku, aby na tebe nepřitrhla záhuba. *Blaze každému, kdo se bojí Hospodina, kdo kráčí po jeho cestách!*⁽³⁾

Bratr Amadeus

Poznámky:

⁽¹⁾ Srov. Mt 26,1;

⁽²⁾ srov. Mt 5,48; ⁽³⁾ Ž 128,1.

Blahoslavení Alois a Marie Quattrocchioví

Dnes představíme blahoslavený manželský pár Aloise a Marii Quattrocchiovy. Jejich manželství může sloužit za vzor manželského a rodinného života, obapolné čisté lásky rozehrávané do nejpestřejších tónů, vzrůstající přímo úměrně tomu, jak sami vnitřně bok po boku rostli ve vztahu k Bohu.

Alois Beltrame Quattrocchi se narodil 12. ledna 1880 v Catanii na Sicílii v rodině úředníka, jenž kromě něj zplodil ještě čtyři další děti. Otec musel jako úředník počítat s občasným stěhováním podle toho, kam jej nadřízení pošlou. Jedna taková změna se uskutečnila v roce 1890 – přímo do Říma.

Snad i kvůli poctivé náboženské výchově a vedení ke smyslu pro právo a spravedlnost se Alois rozhodl působit ve světě justice, kde viděl příležitost tyto hodnoty prosazovat. Roku 1902 dokončil úspěšně studia a započal advokátní praxi, v níž si brzy vysloužil pověst nejen kvalitního právníka, ale i člověka s vysokými morálními hodnotami, jež uvádí denně do praxe, opíraje se přitom o svou neskrývanou katolickou víru. To je třeba zdůraznit, neboť Itálie rozhodně nepatřila jako celek k baštám katolictví, nepřátelé církve všeho druhu proti ní vystupovali a věřícím rozhodně nebyli nakloněni.

Velkou zásluhu na tomto jeho postoji měla jistá Marie Corsiniová, Florenťanka narozená 24. června 1884, s níž se seznámil rok před dovršením studií. Do té doby se sice držel křesťanských zásad, nicméně v praktikování víry až tak horlivý nebyl. Pod Mariiným vlivem se mu stala pravidelná účast na mši svaté samozřejmostí, stejně jako pravidelné přistupování ke svátostem a modlitba – jak společná, tak individuální.

Rovněž Mariina rodina se do Říma přestěhovala odjinud – otec byl totiž důstojníkem z povolání. Pro Marii bylo důležité, že na její výchovu měli velký vliv prarodiče, kteří ji naučili znát a milovat Boha. Zlomovým okamžikem se pro ni staly rekolekce před prvním svatým přijímáním, které v její dětské duši jednou provždy upevnily lásku k Ježíši. Vystudovala obchodní školu a od mládí se u ní projevovaly výrazné spisovatelské vlohy – již na střední škole jí noviny otiskly např. úvahu na téma jedné poemy florentského renesančního básníka Ruccelaia.

Zpočátku si Alois a Marie jen psali, poté korespondence přerostla v blízký citový vztah. Chodili spolu tři a půl roku, než Alois Marii v březnu roku 1905 požádal o ruku. A protože Marie jeho žádost s radostí přijala, mohli se o sedm měsíců později – 25. listopadu – v kapli sv. Kateřiny v bazilice Santa Maria Maggiore vzít.

Žili pak společně s Mariinými rodiči i prarodiči, což zejména v případě prarodičů bylo pro mladý pár velkou výhodou. Neboť jak působili na vnučku v době jejího vyrůstání, tak nyní působili na mladé manžele svým příkladem a duchovní podporou.

Alois s Marii se denně, pokud to jen šlo, účastnili mše svaté a poslušni výzvy sv. Pia X.⁽¹⁾, přistupovali denně ke stolu Páně. Společně se modlili (před obrazem Nejsvětějšího Srdce Ježíšova, k němuž chovali obzvláštní úctu), zpočátku jen s Mariinými rodiči a prarodiči, později rovněž s dětmi, které postupně přiváděli na svět. Nejprve se roku 1906 radovali z narození syna Filippa, o dva roky později přinášeli ke křtitelnici dceru Stefanií a za další rok syna Cesareho. Nevyhýbali se ani společenskému životu – pořádali společenské večery, chodili do divadla a podporovali charitní dílo. A pak přišel rok 1913...

... a v něm zpráva o tom, že Marie počala počtvrté. Radost nicméně zkalila informace o nevyzrálosti placenty, což se lékařům spolu s častým krvácením a Mariinou chudokrevností jevílo jako natolik

závažný problém, že se jí jali přemlouvat k tomu, aby podstoupila potrat. Jinak prý jí hrozí smrt a dítě se stejně narodí mrtvé.

Alois a Marie odevzdali celou záležitost Pánu. Ne ovšem, aby jim dal odpověď, zda dát na doporučení lékařů, či nikoli, v tom jim nemusel nikdo radit. Manželé Quattrocchioví prosili s důvěrou v Boží moc o překonání všech překážek a narození zdravého dítěte. Uchýlili se pod ochranný plášť Panny Marie a nastávající matka nadto podnikla poufť důvěry do římské svatyně Madonna del Divino Amore a Nejsvětější Panně se tam odevzdala. Navzdory všem negativním prognózám hovořícím o pětiprocentní šanci na přežití porodila v dubnu roku 1914 (v 8. měsíci) dceru Enrichettu...

Není snad ani třeba zmiňovat, že poté konali velké díkůčinění. Své čtyři děti svědomitě vedli k Bohu, k důvěře a lásce v něj, jakož i k úctě k Panně Marii – nejen slovy, ale i příkladem, který jim dávali svým životem. A nejen je, ale i trojici sirotků po rodičích zemřelých na nakažlivou španělskou chřipku, které se tehdy nebáli vzít pod svou střechu vzdor riziku vlastního ohrožení. „*Mohu upřímně říci, že jsem vždy vnímal mimořádnou spiritualitu svých rodičů. U nás doma byla vždy nadpřirozená, pokojná a šťastná atmosféra, bez nějaké přehnané zbožnosti. Při každém problému, kterému jsme museli čelit, rodiče říkali, že je ho třeba svěřit »nebesům«,“ nastínil později Cesare domácí ovzduší plné lásky, pokoje, vzájemné úcty a víry, ale též zvyklostí, jak dodal s tím, že rodiče vše, včetně toho duchovního, prožívali jaksí samozřejmě, „s největší možnou prostotou“.* Marie přiblížila po letech společnou manželskou vizi rodiny jako vzor pro děti takto: „*Žili jsme touhou, abychom inspirovali jejich důvěru. Získali jsme ji, protože důvěra, kterou viděly [dětí], a upřímnost vytvořily zčásti jednotu mezi námi a jimi.*“

Oba manželé s radostí sledovali, jak se syn Filippo stal knězem

Blahoslavení Alois a Marie Quattrocchioví

- P. Tarcisiem, dcera Stefanie benedik-
tinkou (sestrou Cecílií) a další syn Cesa-
re trapistickým mnichem - P. Paulinem.
Pouze nejmladší Enrichetta zůstala kvů-
li zdravotním potížím ve světě, žila však
jako zasvěcená panna. Kdyby do kláštera
ovšem časem přece jenom vstoupila, byli
její rodiče připraveni udělat stejný krok.
Jako jakousi přípravu se rozhodli od ro-
ku 1916 po vzájemné shodě žít v čisto-
tě a o to více se vrhnout do apoštolátu.

Oba byli celý čas činní rovněž mimo
svou rodinu a práci, působili např. aktiv-
ně v Katolické akci⁽²⁾. Jejich duchovním
vůdcem byl vynikající dominikán P. Gar-
rigou-Lagrange. Oba též šířili povědomí
o Božím království ve svém okolí, Marie
vedla salon, v němž se diskutovalo o víře či
křesťanské etice a výchově, Alois ve světle
evangelia jednal s každým, s kým přišel do
styku, a jelikož se i nadále veškerým svým
jednáním těšil velké úctě mezi svými přáteli,
kolegy a klienty, dopadla jeho slova
nejednou na úrodnou půdu. Nepohyboval
se přítom v ledajakém prostředí - zastával
díky své úspěšnosti prestižní funkce a se-
tkával se s vysoce postavenými státními
představiteli. Nikdy před nimi svou víru
netajil, byť byli vůči církvi nepřátelsky na-
laděni a mohlo ho to stát kariéru. Určitě
nejen svou čestností, ale i touto pevností
si vysloužil jejich úctu. Absolvoval do-
konce večerní kurzy bohovědy na římské
Gregorianě, aby si prohloubil teologické
povědomí. Později založil *Hnutí katolické
renesance* a stál v čele italského katolické-
ho skautingu. Za II. světové války odrážel
všechny nabídky ke vstupu do fašistické
strany, přestože to mohlo mít pro něj i pro
rodinu negativní důsledky. Marie svěřila
děti do Mariiny ochrany a ty pak přestály
všechna nebezpečí - Stefanie Cecílie na-
příklad opustila klášter den předtím, než
byl vybombardován.

Marie vstoupila spolu s Aloisem k fran-
tiškánským terciářům a nepřestávala se
angažovat v charitním díle, několikrát
doprovázela nemocné na pouti do Lurd
a Loreta. V době II. světové války ošetřo-
vala zraněné, dokonce absolvovala zdra-
votnický kurs na tropické nemoci, aby
mohla jako dobrovolnice Červeného kří-
že lépe pomáhat během války v Habeši
(1935-1936), udělala si řidičský průkaz,
aby mohla jezdit sanitkou, za II. světové
války organizovala pomoc evakuovaným

Marie Quattrocchiová se svými dětmi

a s manželem poskytli úkryt židovským
uprchlíkům přímo ve svém bytě naproti
německému velitelství. Podařilo se jim pak
pro ně sehnat falešné doklady, na něž Ži-
dé úspěšně opustili Itálii.

Jejich manželský vztah byl přímo ukáz-
kovým příkladem toho, jak má křesťanské
manželství vypadat. Navzájem se posilova-
li ve víře, v zachovávaní ctností, povzbu-
zovali se na cestě k Bohu, na niž vytrva-
li navzdory všelijakým zkouškám. „*Byli
jme jako skála chtěná od Boha a sce-
lná Bohem ve svátosti manželství, která bě-
hem let vzájemné lásky a porozumění mě-
nila svou vnější formu, ale také se stávala
jednotlivou, takže ji nebylo možné rozbít,*“
vzpomínala Marie. „*Byl to život vždy pro-
dchnutý radostí z výtobytků, které s sebou
přinášela každá minuta, prosyceny stále
novou radostí ze společného bytí.*“

Vzájemná láska byla čitelná všem, kdo
se vyskytovali poblíž. Pro Aloise bylo sa-
mozřejmě, že když jel na služební cestu
na několik dní někam do vzdálenějšího
města, hned z první zastávky poslal Marii
dopis, aby s ní byl ve styku alespoň takto.
„*Láska je dar: Já daruji lásku a obdržím
zpět dvojnásobek,*“ ohlížel se zpět jejich syn
P. Tarcisio. „*Tak tomu bylo u nich: Bylo to
jako hra, milovat více toho druhého, posta-
vit se na jeho místo. Co se líbilo jednomu,
líbilo se i druhému. Když došlo k diskusi,
pak jen proto, že on chtěl udělat, co se líbi-
lo jí, a naopak ona, co se líbilo jemu. Po-
kud vůbec docházelo k diskusi..., ale vládlo
takové vzájemné pochopení. V této atmosfé-
ře jsme vyrůstali.*“

„Dokud nás smrt nerozdělí.“ Toto si
Alois a Marie onoho 25. listopadu 1905
slíbili a beze zbytku dodrželi. Smrt je roz-
dělna 9. listopadu 1951, kdy si vzala Alois-
se. Rozdělení byli jen načas - Marie ho na
věčnost následovala o čtrnáct let později
- zemřela 26. srpna 1965. Do posledních
chvil o ni s láskou pečovala dcera Enri-
chetta, které dala život navzdory přesvěd-
čování lékařů. Během poslední etapy své-
ho bohatého života Marie vydala několik
publikací věnovaných formaci a askezi,
nadto i životopis *Radiografie manželství*.
Po manželově smrti napsala toto vyzná-
ní: „*Můj milovaný, připomínám si všechny
ty šťastné chvíle, které ti dělaly radost až do
konce tvého života. Žádnou z nich sis nene-
chal ujít, za každou z nich jsi děkoval Pánu.
Připomínám si tvou starost v době nemoci
či jiného nebezpečí, radost z mého záchra-
něného dítěte, které bylo pro tebe vším [...].
Stále více jsem obdivovala, jak ses s velkou
důstojností a šlechetností dokázal povznést
nad lidskou ubohost a ambicióznost. Vítězils
díky lásce k bližnímu. Prokazovals klidnou
shovívavost a dobrotu spravedlivého člo-
vka, jehož vede Boží a lidská láska.*“

Když 21. října 2001 papež Jan Pavel II.
oba manžele prohlašoval za blahoslave-
né, účastnili se tohoto beatifikačního aktu
tři jejich děti - 87letá Enrichetta a 92letý
Cesare (P. Paolino) s 95letým Filippem
(P. Tarcisiem), kteří oba jakožto kněží
při mši koncebrovali. (Stefanie zemře-
la v roce 1993.) „*Pocitujeme velkou vděč-
nost Pánu a s tím i velkou odpovědnost,
abychom byli hodni daru tak velké milos-
ti. Naši rodiče nám zanechali drahocenné
duchovní dědictví, které není zbaveno urči-
tého břemene: Kdo mnoho přijal, ten mu-
sí mnoho vrátit,*“ řekla při té příležitosti
Enrichetta.

Liturgická památka Aloise a Marie
Quattrocchiových připadá na 25. listo-
pad, tj. na datum jejich svatby.

Poznámky:

⁽¹⁾ Svatý Pius X. ve svém dekretu o svatém přijí-
mání ze dne 20. prosince 1905 vyzval ke kaž-
dodennímu přijímání Svátosti oltářní, což před-
tím nebylo běžnou záležitostí.

⁽²⁾ Vyhlásil ji papež Pius XI. a její podstatou byl
organizovaný laický apoštolát pod vedením
kněží a biskupů, kdy se měli laici aktivně po-
dílet na budování a šíření Božího království.

Hudba, hudba, hudba

Bible a hudba

Celý vesmír zní hudbou. Proto také hudba zaznívá v celém Písmu svatém, i v dějinách člověka provází jeho vítězství a porážky, je s ním při slavnostních i smutných událostech. Je sice pravda, že naše chvála nemůže nic přidat k Boží velikosti, jak zpíváme ve čtvrté preface pro všední den, ale současně platí, že tato chvála přináší požehnání a spásu. Lidé to vždy věděli. Proto se od dávnověku zvedá ustavičně zpěv k Bohu, aby Stvořiteli všeho světa přinášel naši chválu i naše prosby.

Na počátku, když Bůh stvořil nebe a zemi, byla země pustá a prázdná a *Duch Boží se vznášel nad vodami* (Gn 1,2). Hukot větru byl první hudbou v mlčení vesmíru, zpěv Ducha Svatého, který ohlašoval přicházející světlo. Druhý den se objevil s oceánem zpěv vln, třetí den šum listů ve větru. Pátý den spatřil hemžení živých bytostí a slyšel první zpěv ptáků.

Pak se objevil člověk jako muž a žena a také had. Podle tradice stanovil Bůh večer šestého dne po pádu do hříchu sobotní klid, aby potěšil Adama, protože ztratil

své místo v ráji. Tehdy zanotoval Adam slova, která tvoří později obsah 92. žalmu; a tak přišla na svět hudba.

David, král pěvců

V Bibli je jedno jméno, které se pak objevuje znovu a znovu, a je to král David, pěvec a žalmista. Jako mladík byl vybrán, aby hrál na citeru a tím rozptyloval krále Saula, když ho přepadla trudnomyslnost: *Jakmile zlý duch přepadl Saula, vzal David citeru a hrál na ni; Saul pocítil úlevu, vedlo se mu opět dobře a zlý duch od něho odstoupil.* (srov. 1 Sam 16,23) Když se David stal králem, staral se o to, aby bohoslužebné obřady byly naplněny novým leskem; slavnost přenesení archy úmluvy do Jeruzaléma byla co do vznešenosti nepřekonaná: *David a celý dům Izraele tančil a zpíval před Hospodinem za doprovodu citer, harf a bubnů, chřestítek a cymbálů.* (2 Sam 6,5) Podle židovských komentářů zavěšoval David harfu nad svou hlavou, i když spal. Tak se stávalo, že o půlnoci božský dech rozezvučel struny nástroje. Krása melodie krále probudila a složil své nejkrásnější žalmy. Celý národ se probudil, když slyšel zpívat krále, a začal spolu s ním chválit Boha.

Davidovi samému nebylo souzeno, aby zbudoval chrám, ale dělal k tomu přípravy. Určil zpěváky pro službu v chrámu, kteří *hráli na citory, harfy a cymbály* (1 Par 25,1), celkem 288 mužů.

Nová píseň

Židovská tradice má za to, že je jen deset písní, které jsou hodny, aby se zpívaly na tomto světě: První je zpěv Adama po pádu (Ž 92), druhá hlas Mojžíše a děti Izraele po přechodu Rudého moře (Ex 15,1), třetí zpívali po zázraku s vodou na poušti (Nm 21,17), čtvrtou zapěl Mojžíš ve chvíli své smrti (Dt 32,1), pátá pochází od Jozua, když pozastavil běh slunce (Joz 10,12), šestou zpívala Deborá, když byl Sísera vydán do jejích rukou (Sd 5,1), sedmou zapěla Anna, když jí byl darován Samuel (1 Sam 2,1), osmou zpíval David pro zázraky Hospodinovy (2 Sam 22,1), devátá je Píseň písní, která převyšuje všechny ostatní.

Desátá ještě neexistuje, děti Izraele ji budou zpívat, až se vrátí z exilu (Iz 30,29): je to nová píseň, kterou ohlašují žalmy, píseň Mesiáše. Mohli bychom za tuto píseň pokládat Mariin Magnificat, který dává rozkvést naději (Lk 1,46–55). Apokalypsa hovoří o zpěvu Beránka, zpěvu konečného osvobození a vítězství: *Všichni zpívali novou píseň.* (Zj 5,9)

Hlas Pastýře

Jako každé židovské dítě i Ježíš začal zpívat na klíně Josefově a učil se modlitby, žalmy a žehnání. Každou sobotu chodil na shromáždění do synagogy a třikrát ročně se účastnil o velkých svátcích pouť do Jeruzaléma. Když byl povolán k řečnickému pultu, aby přečetl úryvek ze Zákona, přednášel ho v žalmových tónech, jak bylo židovským obyčejem. Později zpíval se svými učedníky, jak uvádí evangelista Marek (14,26): *Potom zazpívali chvalozpěv a odešli na Olivovou horu.* A jeho hlas je hlasem pravého pastýře, který zná ji jeho ovce: *Slyš, hlas mého milého! Hle, právě přichází... milý se ozval a řekl mi... Po zemi se objevují květy, nastal čas zpěvu.* (Pís 2,8–12)

Nebeská liturgie

Již nyní máme účast na velkolepé liturgii, která se dnem i nocí slaví před Božím trůnem: *Svatý, svatý, svatý je Hospodin zástupů, celá země je plná jeho slávy. Od jeho hlasu se pohnuly podvaly prahů a dům se naplnil dýmem.* (Iz 6,3–4)

Kristovým vtělením se otevírají brány nebes: *Náhle tu bylo s andělem celé množství nebeských zástupů a takto chválili Boha: Sláva na výsostech Bohu a na zemi pokoj lidem, ve kterých má zalíbení.* (Lk 2,13–14)

Apokalypsa symbolizuje svaté město, nebeský Jeruzalém, který se spojuje s Jeruzalémem na zemi (církví), který *sestupuje od Boha a září Boží vznešeností* (srov. Zj 21,11): *Uspěšel jsem jakoby mocný hlas velkého zástupu v nebi: Aleluja! Vítězství, sláva a moc našemu Bohu.... Radujme se, jásejme a vzdějme mu čest, neboť nadešla Beránkova svatba, jeho nevěsta se připravila.* (srov. Zj 19,1–9)

Podle Feuer und Licht 80/2001

Přeložil -lš- (Redakčně upraveno)

PUZZLE BETLÉMA, 20 - 2 028 dílků

Cena 180-500 Kč

Objednávky:

Římskokatolická farnost Třebíč-město,
Martinské nám. 20, 674 01 Třebíč
tel. 728 133 220

trebicomartin@volny.cz

Více na www.trebicomartin.cz.

Být v srdci církve pěvci lásky

22. listopadu – sv. Cecílie

Každá opravdová modlitba je modlitbou církve: každou upřímnou modlitbou se něco děje v církvi a církev sama se modlí, neboť Duch Svatý, který v ní žije, je i v každé duši tím, který „se přimlouvá vzdechy, které nelze vyjádřit“ (Řím 8,26). To je pravá modlitba, neboť „nikdo nemůže říci: Ježíš je Pán, nežli v Duchu Svatém“ (1 Kor 12,3). Čím by byla modlitba církve, kdyby nebyla darem těch, kteří milují velikou láskou, darem Boha, který je láska? Úplný dar našeho srdce Bohu a dar, který nám vrací, plně a věčně spojený, je nejvyšší stupeň modlitby. Duše, které ho dosáhly, jsou skutečně srdcem církve: v nich žije kněžská láska Ježíšova. S Kristem

skryty v Bohu mohou jen vyzařovat do druhých srdcí Božskou lásku, která je má v moci, a přispívat tak k dokonalosti všech v jednotě s Bohem, což je v minulosti jako v přítomnosti jedinou touhou Ježíšovou...

Vše vytváří jediný celek pro blažené duchy, kteří došli k hluboké jednotě Božího života: odpočinek a činnost, rozjímání a působení, mlčení a mluvení, naslouchání a vydávání se, přijímání v lásce, Božský dar a opětovat lásku přímo proudem díkyčinění a chvály.

Pokud jsme na cestě a cíl je ještě daleko před námi, zůstáváme pod zákonem časného života a současně jsme si jisti, že v tajemném Těle se stane pro nás realitou Božský život v plnos-

MODLITBA

Bože, milostivě vyslyš naše prosby a na přímlovu svaté Cecílie nás naplň radostí, abychom ti ve svém srdci zpívali chvály. Amen.

*Orazio Gentileschi (1563-1639) a Giovanni Lanfranco (1582-1647):
Svatá Cecílie a anděl*

*Nicolas Poussin (1594-1665):
Svatá Cecílie*

ti při vzájemném a společném postupu jeho údů.

Je nám potřebou naslouchat po celé hodiny v tichu, nechat Boží slovo v nás se rozvíjet, až by nás podněcovalo k Božím chválám v modlitbě a práci.

Tradiční formy jsou pro nás tak nezbytné a musíme se účastnit veřejného kultu tak, jak to nařizuje církev, aby se náš vnitřní život probouzel, zůstával na přímé cestě a nacházel vyjádření, které mu přísluší. Pro slavnostní chvály Boží musíme mít na zemi svatyně, abychom mohli konat slavnosti se vši dokonalostí, jíž jsou lidé schopni. Proto ve jménu celé církve může chvála stoupat k nebi, působit na všechny údy, probouzet jejich vnitřní život a povzbuzovat jejich bratrské úsilí. Avšak aby tento chvalo zpěv byl ožívován z nitra, je ještě třeba na těchto místech modlitby vyhrazený čas k duchovnímu prohlubování. Jinak tato chvála degeneruje v bezduché kóktání rtů. Právě díky těmto ohniskům vnitřního života se uchráníme tohoto nebezpečí; duše tu mohou meditovat před Bohem v tichu a samotě, aby byly v srdci církve pěvci lásky, která oživuje.

Svatá Edith Steinová

(Z francouzského breviáře)

Dar sluchu

Slyšet se musíme učit. O to více, že se nacházíme v prostředí, které je ustavičně zaplavováno akustickými signály. V obchodech, v restauracích, všude hlučí reproduktory. Ale již Vilém Busch říkal: „Hudba ztrácí krásu, protože je ustavičně spojována s rámem.“ Ucho, které umí poslouchat, rozlišuje mezi pouhými hluky a smysluplnými zvuky. A toto rozlišování je významné. Protože libý zvuk vyvolává libý pocit. I to je jedna prostá pravda.

Spolu s jinými výzkumnými vědci Alfrédo Tomatis (velký lékař, který více než 50 let v mravenčí vědecké práci zkoumal procesy slyšení a předávání zvuku a vyvinul pravé umění slyšení) objevil, že sluch je první orgán, který se u člověka vyvíjí, a to již v pátém měsíci těhotenství. Otevíráme se životu skrze sluch, stejně jako je sluch našim posledním kontaktem se světem, než ho v okamžiku smrti opustíme. Sluch je tedy současně červenou nití všech našich zkušeností. Žádná buňka našeho těla se nevyvíjí kontrole orgánu rovnováhy,

kteřý má své umístění právě v uchu. Z toho vyplývá, jak podstatné je naše zvukové prostředí.

Vypráví se, že k profesoru Tomatisovi přišel jeden opat na poradu, protože mniši jeho kláštera trpěli depresivními stavy. Na konci vyšetřování objevil dr. Tomatis, že příčinou bylo zrušení zpěvu v modlitbě hodin. Mnichům zůstalo jen mlčení, ale tento stav vedl ke smutku a ke skleslosti.

Když odejmeme našemu tělu a naší duši zvukové podněty, které jsou potřebné pro utváření jejich energetického náboje, pak upadáme do strnulosti, jež může

vést až k omrzlosti životem, a dokonce k zbláznění. Naopak i přemíra hluku může vyvolat stejné účinky. To vysvětluje, proč se v našich velkoměstech hovoří o nebezpečí „akustické nákozy“.

Lidský sluch má dar bránit se proti bombardování hlukem, ale když to trvá delší dobu, ztrácí tuto svoji pojistku. Následek: člověk upadá do zvukového chaosu a vzdaluje se od sebe samého a od toho, který ho stvořil. Jestliže nedbáme na to, abychom měli kolem sebe libé zvukové prostředí, pak se ztrácíme ve věcech a situacích, které nás stále více odvádějí od nás samých.

Jsou tóny a zvuky, které léčí, a tóny a zvuky, které zraňují. Na Východě znají přísloví: „Když tvé mluvení není pěknější než mlčení, buď zticha.“ My jako křesťané máme k dispozici přebohatou plnost gregoriánského chorálu. Dr. Tomatis říká: „Gregoriánský chorál neuzdravuje, nýbrž zachraňuje.“ A opět: „Duše toho, kdo zpívá posvátnou hudbu, začíná se pohybovat v jejích podstatných rytmech, které jsou rytmem původního prapočátku, kdy ještě nebyl člověk vystaven zvukovému tlaku skrze kulturu, společnost nebo učební postupy.“

Slyš, Izraeli

Ústřední modlitbu židovského národa, *Shema Izrael*, se zbožní židé modlí několikrát denně. V hebrejštině pochází slovo *slyšet* z kmene *Shem*, což znamená *jméno* čili Boží volání. Jen zaslechnutí tohoto jména dovoluje vstoupit do svatého vnitřního města.

V Bibli je řada příběhů a obrazů, které to potvrzují. Vezměme například proroka Eliáše (srov. 1 Král 19,9), který se ukryje v jeskyni (jednoznačný, jasný obraz) a snaží se slyšet. Nejdříve vnímá silný, prudký vítr, ale Hospodin ve větru nebyl. Následuje zemětřesení, ale ani v něm není Bůh. Následuje oheň, ale Hospodin není ani v ohni. Po ohni přichází konečně něžný tichý hlas. Boží hlas prorok nevnímá ani v živlu vzduchu, ani země, ani ohně, nýbrž v duchu.

V tomto *Shema*, v tomto slyšení se nám zjevuje Bůh. Vyhledává nás, mluví k nám a chce se s námi spojit.

*Z Feuer und Licht 80/2001 přeložil -lš-
(Redakčně upraveno)*

Liturgická čtení - dokončení ze str. 3

porodní bolesti na těhotnou ženu. Nebudou moci uniknout. Ale vy, bratři, nejste ve tmě, že by vás ten den překvapil jako zloděj. Vy všichni jste přece synové světla a synové dne, noc ani tma nemá nad vámi (právo)! Nesmíme se tedy oddávat spánku jako ostatní, ale naopak: zůstaňme bdělí a střízliví.

Evangelium - Mt 25,14-30

Ježíš řekl svým učedníkům toto podobství: „Jeden člověk se chystal na cesty, zavolal si služebníky a svěřil jim svůj majetek. Jednomu dal pět hřiven, druhému dvě a třetímu jednu, každému podle jeho schopnosti, a odcestoval. Ten, který dostal pět hřiven, hned šel, (podnikavě) jich využil a vyzískal pět dalších. Stejně i ten, který dostal dvě, vyzískal dvě další. Ale ten, který dostal jednu, šel, vykopal v zemi (jámu) a peníze svého pána ukryl. Po delší době se pán těch služebníků vrátil a dal se s nimi do účtování. Přistoupil ten, který dostal pět hřiven, přinesl s sebou pět dalších a řekl: »Pane, pět hřiven jsi mi svěřil, hle - dalších pět jsem vydělal.« Pán mu řekl: »Správ-

ně, služebníku dobrý a věrný. Málo jsi spravoval věrně, mnoho ti svěřím. Pojď se radovat se svým pánem.« Přistoupil i ten, který dostal dvě hřivny, a řekl: »Pane, dvě hřivny jsi mi svěřil, hle - další dvě jsem vydělal.« Pán mu řekl: »Správně, služebníku dobrý a věrný. Málo jsi spravoval věrně, mnoho ti svěřím. Pojď se radovat se svým pánem.« Přistoupil pak i ten, který dostal jednu hřivnu, a řekl: »Pane, vím, že jsi tvrdý člověk; sklízíš, kde jsi nesel, a sbíráš, kde jsi nerozsypal. Měl jsem strach, a proto jsem tvou hřivnu ukryl v zemi. Tady máš, co ti patří.« Pán mu odpověděl: »Služebníku špatný a líný! Věděl jsi, že sklízím, kde jsi nesel, a sbírám, kde jsem nerozsypal? Měl jsi tedy moje peníze uložit u směnárníků a já bych si při návratu vyzvedl i s úrokem, co je moje. Vezměte mu tu hřivnu a dejte tomu, který má deset hřiven. Neboť každému, kdo má, bude dáno a bude mít nadbytek. Kdo nemá, tomu bude vzato i to, co má. A tohoto služebníka, který není k ničemu, hodte ven do temnot. Tam bude pláč a skřípění zubů.«“

Totalitarismus zjevný a zakamuflovaný (3)

Povstalci z Vendée naaranžovali na své prapory vyobrazení Nejsvětějšího Srdce Ježíšova (Sacré Coeur). Během útoku se modlili růženec. Pravidelně se účastnili revolučním režimem zakázaných mší svatých sloužených „nelegálními“ („nepřísežnými“) kněžími.

Lid nechce protikřesťanskou revoluci

Dostupné historické zdroje pocházející z dob Francouzské revoluce (např. akta revolučních tribunálů) uvádějí zřetelně, že v době největšího zesílení revolučního a protikřesťanského teroru v letech 1792–1794 mezi popravenými gilotinou tvořili téměř 80 % představitelů „třetího stavu“. Hynuli tedy především venkované a měšťané, čili ty společenské vrstvy, v jejichž jménu byla pro jejich „dobro“ od roku 1789 vedena revoluce ve Francii. Tuto protilidovou tvář francouzské totalitární revoluce bylo vidět nejdramatičtějším způsobem například ve Vendée. Sedláci sídlící v té zemi, ležící v západní Francii, se na jaře roku 1793 chopili zbraně proti republice a v houfích jimi stvořené *Armády katolické a královské* válčili proti těm, kteří předvídalí „začátek světa znova“.

Název této povstalecké armády ukázal na nehlubší motivaci účastníků tohoto lidového povstání. Chopili se zbraně ve chvíli, kdy revolucionáři začali nejbrutálnější fázi své protikřesťanské politiky

(zákaz křesťanského kultu na území celé Francie, krvavé pronásledování katolického duchovenstva). Vyvrcholení protikatolické politiky revolučního státu souviselo s popravou krále Ludvíka XVI. (21. ledna 1793) a s nařízením revoluční vlády všeobecné mobilizace o odvodu branců (*levée en masse*) v březnu 1793.

První z oněch událostí potvrzovala Vendéským, že režim prosazený v Paříži se stal režimem likvidujícím všechny odvěké náboženské a politické tradice Francie (král byl přece „Božím pomazaným“). Bylo to vnímáno jako nepřijatelná uzurpace republikánského státu. Na to nebylo ani pomyšlení v dobách monarchie, která opírala své vojenské úsilí o profesionální armádu. Poddani z Vendée nechtěli obětovat krev pro režim, jež považovali za bezbožný a protifrancouzský.

Pod prapory *Sacré Coeur*

Na jaře roku 1793 spontánně vypuklo povstání v celém Vendée. Bylo to od počátku lidové povstání. Pokud bylo možné najít ve Francii revoluční oblast, kde se naplňovala zásada o „volnosti, rovnos-

ti a bratrství“ (heslo revolučního praporu), bylo to paradoxně právě tam. Vůdci povstaleckých oddílů byli vybíráni ve veřejných a všeobecných volbách. Přiznával to dokonce i sám Napoleon: „Ve vendéeské armádě vládla ona veliká zásada [rovnosti].“

Řádné přinucení pocítili na vlastní kůži někteří představitelé šlechty ve Vendée, kteří byli venkovany přinuceni převzít velení nad zvláštními oddíly Katolické a královské armády. Legendárního vůdce povstaleckých vojsk François de Charette bylo třeba doslovně vytáhnout zpod postele. Ne tak drasticky, ale přece s přinucením „přiváděli“ k účasti na povstání další vynikající vůdce vendéského povstání – markýze Charlese de Bonchamps a hraběte Henryho de la Rochejaqueleina.

Stav vyzbrojení a způsob boje Vendéských zachycuje líčení jednoho z nich, občana Louroux-Botteraua: „Naše armáda byla sestavena ze samých takových vesničanů jako já, oblečených do kaftanů nebo kapucí, společně ozbrojených pistolemi, mušketami, často s obvyklým náradím k práci – kosami, kyji, sekerami, noži používanými pro výlisky anebo nastřeny bodci. Setkáváme se na farách a v okresech na rozkaz konkrétního velitele. Maširujeme přímo na nepřítele, nejprve ale poklekne a přijmeme požehnání od našich kněží, začínáme neustálou střelbou, jistě neuspořádanou, ale hustou a dobře mířenou. (...) Z celého velitelství naši důstojníci mají jen jeden rozkaz: »Dejte jim chlapi, jsou to Modří [tj. republikánské vojsko]!« Na tento signál se rozstavíme doširoka jako vějíř, abychom obklopili nepřítele.“

Vendéeští bojovali doma. To byla jejich výhoda, zvláště v první fázi bojů, kdy navíc ještě působil moment překvapení. V době vypuknutí povstání bylo Vendée zalesněnou provincií, kde bylo snadné se ztratit, jak vzpomínal generál Jean-Baptiste Kléber, vůdce vojska republiky Vendée, na terén, v němž měl působit: připomínal „nějaký temný, hluboký labyrint, ve

Évariste Carpentier (1845–1922): *Ve Vendée - 1795*

kterém bylo možné pochodovat pouze tápavě; v tom opravdovém systému přírodních překážek a zátarasů bylo třeba hledat vyšlapané cestičky“.

Jak ukazuje současný badatel události vendéského povstání, R. Secher, nejzávažnějším činitelem nebyla povaha terénu či způsob organizace povstalecké armády. Nejdůležitější byla morálka. Ta byla zase postavena na živé víře. Vendéeští povstalci zdobili své standardy obrazy Nejsvětějšího Srdce Ježíšova (*Sacré Coeur*). V době pochodu se modlili růženec. Pravidelně se účastnili režimem zakázaných mší svatých sloužených „nelegálními“ („nespřísežnými“) kněžími.

Dokonce smrtelní vrahové vendéských povstalců oceňovali jejich odvahu a sílu odporu. Generál Louis-Marie Turreau, útočící „pekelnými sloupy“ likvidujícími všechno, co zbylo ve Vendée, nazýval Vendéské „skutečně neobyčejnými lidmi“. Byli pro něho „strašlivým protivníkem, kterého je třeba umístit v historii na první místo válečných národů“. Napoleon nazval Vendéské „národem obrů“.

Vítězství i porážky

Do poloviny června 1793 Armáda katolická a královská ovládla téměř celé Vendée. Středobodem úspěchů povstaleckých vojsk bylo dobytí Angers 18. června 1793. Obratem v celé válce se ukázal neúspěšný útok Vendéských na Nantes. Jeho dobytí by umožnilo pomýšlet na spojení se s Británií, rovněž nespokojenou s novými revolučními pořádky. Dne 29. června 1793 byl smrtelně zraněn během úto-

*Julien Le Blant (1851-1936):
Exekuce generála de Charetteho*

ku na Nantes vrchní velitel povstaleckých sil J. Cathelineau. Smrt dalších charismatických vendéských vůdců (Bonchampse a d'Elbého) na bitevním poli v následujících měsících se nepochybně přičinila o oslabení celé povstalecké armády. Nedo-

Julien Le Blant (1851-1936): Smrt generála d'Elbého

statek nesporných autorit zesílil chybějící jednotnost velení povstaleckých oddílů.

Stále více sil na vendéskou frontu přesunovala republika, která se na jaře a v létě 1793 musela potýkat se silami protifrancouzskými nad Rýnem. Zlepšení vojenské situace na východní hranici republiky v září 1793 umožnilo přemístit do Vendée dvacetitisícovou „armádu Mohuče“ generála Klébera, osvědčenou v bojích. Číselná převaha a organizovanost strategických záloh (lidských i materiálních) republiky v porovnání s Vendéskými způsobily, že od podzimu 1793 se úspěšnost války začala razantně přechylovat na stranu „modrých“.

Ještě 19. září 1793 u Torfy Vendéeští zvítězili nad armádou republiky. To byl ostatně jejich poslední významný vojenský úspěch. Měsíc poté přišla porážka u Choletu. Dne 14. listopadu 1793 pokus ovládnout Granville skončil dalším debaklem. Poslední katastrofa přišla 21. prosince 1793 u Savenay. Po bitvě velitel „Modrých“ generál François Joseph Westermann hlásil Národnímu konventu (revolučnímu parlamentu): „Občane republikáne, už není Vendée, padlo pod úder naší svobodné šavle společně se svými ženami a dětmi. Právě jsem je pohřbil v blátě a lesích pod Savenay. Vyplnil jsem rozkazy, které jsem od vás obdržel, rozjezdil jsem děti kopyty našich koní a pozabíjel ženy, aby nerodily další bandity. [...] Všude na cestách leží mrtvoly. Je jich tolik, že na mnoha místech se skládají do pyramid. [...] Ne-

bereme zajatce, museli bychom je krmit, a litost není revoluční ctnost.“

Francouzsko-francouzské lidožroutství

Tímto způsobem republikánský generál popisoval poslední, nejkruťnější fázi vendéské války. Exekuce Vendéských, řízena vládou revoluční „totalitární demokracie“ a úzkostlivě vykonaná „modrým“ vojskem, měla takovou masovost, že si plně zasluhuje být pojmenována první lidskou genocidou v dějinách novodobé Evropy. V červenci 1793 během debaty o Ústavě se otevřeně hovořilo o „plánu totálního zametání“ Vendéských. Dne 1. srpna 1793 revoluční parlament schválil zničení Vendée, počínaje lesy a dobytíkem. Dne 1. října 1793 poslanci Konventu schválili nařízení pro vojáky republiky: „Vojáci svobody, je třeba do konce října provést likvidaci banditů z Vendée.“

Tomu poslednímu pojmu je třeba rozumět velmi široce. V hlášeních revolučního vedení je charakteristické (a příznačné pro všechny totalitaristy) odlidštění protivníka, který měl být zlikvidován. Nejprve měly být zlikvidovány ženy, pojmenované „reprodukční půda“. Potom děti, „které by se staly budoucími vzbouřenci“. Hlavní vůdce Armády Západu generál Turreau podával zprávu velmi stručně: „Vendée se musí stát národním hřbitovem.“

Jen jedno trápilo tvůrce francouzské „totalitární demokracie“: Jak v nejkratším možném čase zlikvidovat největší počet li-

Heřman Josef (7)

dí? Při debatách v Národním konventu a ve Výboru veřejné ochrany padaly rozličné návrhy. Plánovali použít chemickou zbraň ve formě „vládního řešení smrtelně otrávit ovzduší v celém okolí“ a studny otrávit arzenikem. Objevila se i myšlenka o „jedovatých trávicích minách“.

Jean-Baptiste Carrier, komisař Konventu delegovaný pro dohled nad likvidací Vendéeských, vyzýval: „Ať nám do hlavy nepřijde mluvit o lidství vůči divokým Vendéeským; provedeme likvidaci všech.“ Zůstal věrný svým deklarácím. Osobně zpracoval a dozoroval masové topení svých rodáků ve člunech uprostřed Loiry. Počátkem roku 1794 se ve Vendée rozjely „pekelné sloupy“ vojsk „Modrých“. Jejich vůdce – vzpomínáný generál Turreau – v rozkazu ze 17. ledna 1794 oznámil: „Vojáci, vyrazíme do vzbouřeckého kraje. Rozkazují vám pálit všechno, co se dá, a brát na bajonety každého, koho potkáte. Vim, že tam může být několik patriotů [sympatizantů revoluce]; obtížné, musíme všechno obětovat.“

Co učí historie povstání ve Vendée?

Bilance této likvidace, týkající se stejně tak lidí, jakož i přírody, byla strašlivá. Jak vypočítává R. Secher – z 815 000 Vendéeských, obývajících tuto provincii v lednu 1793, v důsledku metodické likvidace zahynulo 117 000. Z 53 000 domů bylo zničeno více než 10 000. Vendée mělo zmizet z mapy Francie. Úplně doslova. Dne 7. listopadu 1793 Konvent přijal rozhodnutí o změně názvu na „Vengé“ (Pomstěný).

Osud vendéeských mužů je předurčením osudu mužů z Povolží a Ukrajiny, z Číny a Kambodže, krutě likvidovaných totalitární „lidovou vládou“. V ličení vendéeské války byli citováni na konci 19. století mladí turečtí důstojníci, kteří v době první světové války zorganizovali první likvidaci národa ve 20. století (genocida Arménů).

Svatý Jan Pavel II., neohroženě sepisující po celý svůj pontifikát velké martylogium církve, vynesl na oltář mnoho obětí genocidy ve Vendée. Tímto způsobem oficiálně uznal jejich mučednictví pro víru.

(Pokračování)

Z *Mitujcie się!* 2/2022 přeložila -vv-
(Redakčně upraveno)

„Ty musíš všechno vědět přesně!“ řekl náhle Heřman. „Půjdeme do kostela a zeptáme se naší milé Panny Marie osobně.“

Zamyšleně kráčely obě děti do kostela a přišly až k chóru.

„Škoda, velká chórová mříž je zavřená!“ vzdychl Heřman. Smutné děti stály před velkou železnou mříží, která oddělovala chór od kostelní lodi. Mezi silnými železnými tyčemi viděly ve světle mnoha svíce Matku Boží na oltáři. Heřmanovi se zdálo, že vidí Matku Marii, jak mu mává. A také Dítě v jejím náručí mu zamávalo svou ručkou.

„Já tam k nim přelezul!“ zavolal Heřman na děvče.

„Určitě spadneš dolů!“ varovala ho Markéta.

„Ale co, to zvládnou. Tam vpředu je přece Matka Boží, tak se mi nemůže nic stát.“ Chlapec se hned chytil železných tyčí a šplhal po nich nahoru. Snažil se přehoupnutím dostat se přes hroty na vrchu mříže, ale najednou bolestně zakřičel.

„Co je ti?“ ptalo se se strachem děvče.

„Jako by se mi zapíchl hřebík do srdce, ale přitom není nic vidět. A hrozně to bolí.“ Potom slezl Heřman bez zaváhání dolů, do chóru a šel k mariánskému oltáři.

Děvče trpělivě čekalo u mříže a dívalo se uctivě k chlapci, který vpředu se svým dětsky čistým srdcem mluvil s nebeskou Matkou. Děvčeti se zdálo, jako by se chlapec u oltáře nejen modlil, ale jako by si s Matkou Boží a jejím dítětem hrál. Bylo to neuvěřitelné, Markéta si několikrát musela protřít oči, protože se jí zdálo, že již není na zemi, ale v nebi.

Trvalo to dlouho, než Heřman zase přešel přes mříže a vrátil se. Jeho oči byly tak jasné, že takové Markéta ještě neviděla. Potichu vzal děvče za ruku a vyšel s ní z kostela. Před krásně vyřezávanými dveřmi však zůstal stát a řekl:

„Markéto, máš pravdu! Být jako Josef je lepší, než být křižák!“ Pak si náhle sáhl bolestivě rukou k srdci a vzdychl.

„Bolí tě to ještě pořád?“ ptala se soucitně Markéta.

„Hodně to bolí,“ řekl chlapec, „ale nevím, co to je.“

V tutéž hodinu se procházela svatá abatyše Hildegarda s jednou sestrou kláš-

terní zahradou Rupertsbergu u Bingenu. Sestra si stěžovala, že od sjednocení s Bohem ji ještě dělí trnitá cesta.

„Milá sestro,“ odpověděla vážně abatyše, „většina lidí se dostane jen k chórovým lavicím, za kterými se jim Bůh schová. Koho ale Bůh obdaří zvláštní láskou, toho táhne dál, do svého plného světla. Srdce musí toto Boží »táhnutí« zaplatit bolestmi. Proto běž a snášej svoje trápení radostně!“

DUCHOVNÍ ČETBA

Tiše šly děti vedle sebe nahoru Štěpánskou ulicí. Konečně řekl Heřman:

„Ty, víš co?“

„No, co je?“

„Od teď mi, prosím, říkej jménem Josef. Ale ať to nikdo neslyší, bude to naše tajemství. Souhlasíš s tím?“

„Souhlasím, Josefe!“ řeklo pevně děvče a zářícíma očima se podívalo na svého malého kamaráda. Ten stiskl vážně a pevně její ruku. To bylo znamení na stvrzení svatého tajemství.

KŘÍŽ V PLAMENECH

Uprostřed noci se Heřman náhle probudil ve své posteli. Co to bylo? Volal někdo? Nebo to byla ta bolest, která se zarývala do jeho srdce, co ho teď vzbudilo? Ta ho trápila už dva roky, od té doby, co přelézal chórovou mříž u svatého Mergena. Protřel si oči, vyskočil z postele a přitiskl oko ke škvíře ve stěně podkrovní místnosti, ve které spal. Pak vyrazil srdceryvný křik. Celé nebe bylo rudé. Byl to obrovský požár. Tu a tam viděl šlehat plameny ze střeš. Spěšně seběhl Heřman po schodech do ložnice rodičů. Sotva je vzbudil, už bylo slyšet znít roh hlásného požárů. U svatého Martina už šturmovali na zvony a teď začali i u svatého Mergena.

„Hoří v Martinské ulici!“ křičel vystrašeně Kryštof. „Jestli se přizene vítr od Rýna, pak se požár dostane až k nám!“

„Ježíši, buď nám milostiv! Všichni svatí, stůjte při nás!“ vzdychla paní Marie.

„Musím jít pomáhat!“ vykřikl Kryštof a spěšně si natáhl kalhoty.

Teď běžel Heřman zpět nahoru, rychle se oblékl a utíkal na ulici. Tam zůstal stát oslepen světlem ohně, který divoce řádil mezi dřevěnými domky a hrázděnými staveními a vyrážel k nebi jako jeden velký plamen.

Stále více lidí se sbíhalo, obličej je blede úlekem a strachem o vlastní skromný majetek. Z hořících ulic běželi křičící lidé, v rukou pár věcí, které ve spěchu posbírali. Přiběhly matky s vlajícími a neučesanými vlasy, nejistýma očima a křičícími dětmi v náručí. Odněkud se nesl chechtot blázna, který začal tancovat s kusem hořící desky v rukou.

Tu a tam se z bortil střešní krov nebo stěna domu zmizela v plamenech a gejzír jisker vystřelil k nočnímu nebi. „Bohu díky!“ vzdychl Kryštof udýchaně. „A vítr vane k Rýnu.“ Pak ale hned běžel kolem sv. Mergena do Martinské ulice, kde se již vytvořil řetěz pomocníků, kteří ve vědrech nosili vodu k hořícím domům. Žár, který rostl každou minutu, se stával nesnesitelným. Ale muži, kterým se pot řinul po tváři, zůstali. Společná nouze, která je v posledních letech postihla, spojila všechny ruce do pevného společenství, které pomáhalo všude, kde to bylo třeba.

Také Heřman, osmiletý kluk, se zapojil do řetězu pomocníků a podával jedno vědro za druhým, až byly jeho ruce úplně ochromené a on vyčerpaný žárem a únavou vypadl z řady. S kýcháním klesl k zemi. Namáhavě lapal po dechu, stále přerušovaně kašlem. Jiskry a žár neustále cítil v hrdle.

Najednou Heřman uviděl vycházet kněze z jedné hořící ulice, kterou vítr proháněl plameny. Chlapec poznal faráře od Malého sv. Martina. Šaty a vlasy měl skoro promočené. Ale kněz nesl důstojným krokem velké ciborium, které chtěl uložit do bezpečí ke sv. Mergenovi. Uctivě poklekl Heřman a na místě prosil Boha, který kráčel skrz plameny. Pak ale úlekem vyskočil. Farní kostel musí být přece taky v plamenech! Stojí přece uprostřed moře plamenů! S napětím napínal Heřman zrak do plamenů na místa, kde musela být střecha kostela. Tam se dělily plameny a tmavá kostelní věž stála uprostřed řádícího živlu jako opravdový svatý Boží hrad.

(Pokračování příště)

Podle W. Hünermann: Hermann Josef, der Mönch von Steinfeld. Verlag der Buchgemeinde, Bonn 1939

První Světový den chudých

V neděli 19. listopadu církev prožívá první Světový den chudých. Papež v něm i v předcházejících dnech vybízí věřící k setkávání s chudými a ke společné účasti s chudými na mši svaté a u stolu. Chudoba je podle Františka srdcem evangelia. Mottem události je věta: **Nemilujme slovy, nýbrž činy.**

„V tento den má celé křesťanské společenství vyjít k chudým, slabým, k mužům a ženám, jejichž lidská důstojnost je příliš často pošlapávána,“ píše k nedělní připomínce Papežská rada pro novou evangelizaci.

V neděli 19. listopadu i během předcházejícího týdne jsou farnosti vyzvány, aby vytvářely „mnoho příležitostí k setkáním přátelství, solidarity a konkrétní pomoci“. Mohou pozvat v neděli chudé na mši svatou i ke stolu. Podobně učiní i papež František, který ve Vatikánu přivítá 5 000 chudých lidí, pro které bude sloužit mši svatou a následně s nimi poobědvá. Podobná setkání se mohou stát dlouhodobým životním stylem křesťanů.

„Pro Kristovy učedníky je chudoba především povoláním k následování chudého Ježíše,“ píše k připomínce František

v poselství. Podle pořadatelů lidé z bohatších společností stojí před výzvou opustit lhostejnost a pohodlnost a postavit se chudobě čelem. „Láska nedovoluje žádné alibi; kdo má v úmyslu milovat tak, jako miloval Ježíš, musí se řídit jeho příkladem, a to především tehdy, když jsme voláni k lásce k chudým,“ dodává papež. Podoby chudoby jsou pak různé, František v poselství uvádí některé z nich.

„Chudí nejsou problémem, ale jsou zdrojem, z něhož máme čerpat, abychom přijímali a žili podstatu evangelia.“

Papež též vyzývá biskupy, kněze, jáhny, zasvěcené osoby, dobrovolníky, hnutí i další věřící, aby se nasadili pro to, aby se ze Světového dne chudých stala tradice, jež pomůže víře ve světě.

„Kéž se tento nový Světový den stane silným apelem na naše svědomí věřících, abychom byli stále přesvědčenější, že sdílení s chudými nám umožní chápat evangelium v jeho stále větší hloubce. Chudí nejsou problémem, ale jsou zdrojem, z něhož máme čerpat, abychom přijímali a žili podstatu evangelia,“ dodává.

Světový den chudých zavedl papež v závěru Svatého roku milosrdenství. Jeho datum stanovil na 33. neděli v mezidobí. „Bude to ta nejdůstojnější příprava na slavnost našeho Pána Ježíše Krista Krále vesmíru, který se ztotožnil s malíčkými a chudými a který nás bude soudit podle skutků milosrdenství. Bude to den, který pomůže společenstvím i každému pokřtěnému uvažovat nad chudobou jakožto srdcem evangelia a nad tím, že dokud Lazar leží přede dveřmi našeho domu, nikdy nebude moci nastat spravedlnost ani sociální smír. Tento den rovněž bude představovat ryzi podobu nové evangelizace, která má obnovit tvář církve,“ napsal v závěru Svatého roku milosrdenství papež.

Ondřej Mléčka

*Zdroj: www.cirkev.cz
(Redakčně upraveno)*

TÝDEN MODLITEB ZA MLÁDEŽ

Od 19. do 25. listopadu 2023 proběhne *Týden modliteb za mládež*. Církev se zvláště v těchto dnech modlí za mladé lidi, protože jsou velmi důležití a tvoří její živou součást. Tento týden je také přípravou na slavnost Krista Krále, která je 38. Světovým dnem mládeže.

Pro letošní Světový den mládeže vybral papež František motto: „*Radujte se v naději!*“ (Řím 12,12)

Papež František vyběhl při závěrečné bohoslužbě Světových dnů mládeže v Lisabonu všechny mladé lidi, aby si domů do údolí všedních dní odnesli tyto tři podněty: zářit, poslouchat a nebát se.

Mladý člověk je každý den pohlcován nepřeborným množstvím věcí, které jej odvádí od života s Kristem. Papež František v Lisabonu mladým lidem kladl na srdce: „Nezáříme tehdy, když se postavíme do světla reflektorů, nikoli, ty oslepují, takto nezáříme. Nezáříme, když vystavujeme dokonalý, uspořádaný a pěkně upravený obraz, i když se takto cítíme silní a úspěšní. Ne. Jsme prosyceni světlem, záříme, když přijmeme Ježíše a naučíme se milovat jako on. Milovat jako Ježíš: takto se rozjasníme, to nás přivádí k tomu, abychom byli dílem lásky.“

Mladý člověk má tedy zářit, poslouchat a nebát se. Aby toho byl schopen, a tak krácel světem ve světle evangelia a hlásal svým životem Krista, potřebuje naše modlitby.

Využijme proto Týden modliteb za mládež a společně se modleme za všechny mladé lidi, aby jim Pán dal sílu a odvahu zářit jako on na hoře Proměnění, naslouchat mu tak, jako on naslouchal svému Otci zde na zemi, a nebát se, tak jako se nebál on nést kříž až do konce.

Zdroj: ČBK (Redakčně upraveno)

citu a pokory nám Pán dává svůj život, který přemáhá smrt. A modleme se za naše drahé zesnulé bratry. Jejich srdce byla pastýřská, soucitná a pokorná, protože smyslem jejich života byl Pán. Kéž v něm naleznou věčný pokoj. Ať se radují s Marií, kterou Pán povýšil, když spatřil její pokoru (srov. Lk 1,48).

*Zdroj: <https://www.vaticannews.va/cs>
(Redakčně upraveno)*

Soucitné a pokorné srdce

- dokončení homilie papeže Františka ze str. 2

protože jeho srdce je soucitné. Vzkříšení onoho syna, dar života, který přemáhá smrt, pramení právě odtud: ze soucitu Pána, který je dojat naším krajním zlem, smrtí. Jak důležité je předávat tento soucitný pohled těm, kdo prožívají bolest ze smrti svých blízkých!

Ježíšův soucit má jednu vlastnost: je konkrétní. Jak říká evangelium, „přistoupil k márám a dotkl se jich“ (srov. Lk 7,14). Dotýkat se rakve mrtvého člověka bylo zbytečné; v té době se to navíc považovalo za nečisté gesto, které znešvocovalo toho, kdo je vykonal. Ježíšovi to však nevádí, jeho soucit ruší vzdálenosti a vede ho k tomu, aby se stával blízkým. To je Boží styl, styl blízkosti, soucitu a něhy. A nemnoha slov. Kristus nekáže o smrti, ale říká té matce jediné: „Neplač!“ (Lk 7,13) Proč? Je snad špatné plakat? Ne, nikoliv: Ježíš sám v evangeliích pláče. Ale matce říká: Neplač, protože u Pána slzy netrvají věčně, mají svůj konec. On je Bůh, který, jak prokazuje Písmo, „zničí smrt navždy“ a „setře slzy z každé tváře“ (Iz 25,8; srov. Zj 21,4). Přisvojil si naše slzy, aby je setřel.

Takový je soucit Pána, který nakonec onomu mladíkovi navrácí život. Ježíš to na rozdíl od jiných zázraků činí, aniž by se matky dotázal na její víru. Proč tak mimořádný a ojedinělý zázrak? Protože se zde jedná o sirotka a vdovu, které Bible spolu s cizincem označuje za ty nejnosamější a nejpouštěnější, kteří nemohou vložit důvěru v nikoho jiného než v Boha. Vdova, sirotek, cizinec jsou tedy pro Pána těmi nejbližšími a nejdražšími. Člověk nemůže být Bohu blízký a drahý, když ignoruje ty, kteří se těší jeho ochraně, ve kterých našel zalíbení a kteří nás přivítají v nebi. Vdova, sirotek a cizinec.

Při pohledu na ně vyvozujeme důležité poučení, které shrnují do dnešního druhého slova: **pokora**. Sirotek a vdova jsou totiž pokorní v pravém slova smyslu, neboť vkládají veškerou naději v Boha, a nikoli v sebe, a přesunuli těžiště života v Boha: nespolehají na vlastní síly, ale na toho, kdo se o ně stará. Ti, kdo odmítají veškerou domýšlivost soběstačnosti, uznávají, že potřebují Boha, a důvěřují mu, jsou

pokorní. A právě tito chudí v duchu nám zjevují nepatrnost, která je Pánu tak milá, cestu, která vede do nebe. Bůh hledá pokorné lidi, kteří doufají v něj, nikoli v sebe a své vlastní plány. Bratři a sestry, toto je křesťanská pokora: není to jedna ctnost mezi ostatními, ale základní životní postoj – věřit, že potřebujeme Boha, udělat pro něj místo, vložit v něj veškerou důvěru. To je křesťanská pokora.

A Bůh miluje pokoru, protože mu umožňuje vzájemné působení. A co víc, Bůh miluje pokoru, protože je sám pokorný. Sestupuje k nám, snižuje se, nevnučuje se, nechává nám prostor. Bůh **není jen pokorný, je pokora**. „Ty jsi pokora, Pane,“ – tak se modlil svatý František z Assisi (*Lodi, 6: Fonti francescane 261*). Pomysleme na Otce, jehož jméno spíše odkazuje na Syna než na něj samotného, a na Syna, jehož jméno se celé vztahuje k Otci. Bůh miluje ty, kdo se „decentralizují“, kdo nejsou středem všeho, miluje pokorné, kteří jsou mu podobnější než kdokoli jiný. Proto, jak říká Ježíš, „kdo se poníží, bude povýšen“ (Lk 14,11). A rád připomínám tato úvodní slova papeže Benedikta XVI.: „pokorný dělník na vinici Páně“. Ano, křesťané, zvláště papež, kardinálové a biskupové jsou povoláni být pokornými dělníky: sloužit, nikoli se nechat obsluhovat; nemyslet na vlastní ovoce, ale na plody z Pánovy vinice. A jak krásné je zřít se sám sebe pro Ježíšovu církev!

Bratři, sestry, prosme Boha o soucitný pohled a pokorné srdce. Neunavujme se o to prosit, neboť právě na cestě sou-

Pondělí 20. 11. 2023

6:05 Klapka s... (3. díl): Ladislavem Ženožičkou
7:05 Salesiánské dílo v Rumunsku a v Moldavské republice
7:35 Dáváme lidem naději: Charita Valašské Meziříčí a její činnost
8:15 Hlubinami vesmíru s Janem Herzigem: Astronomie pro veřejnost
9:00 Živě s Noe [L]
9:20 Kaplani naděje: Anna Macková
9:30 Outdoor Films s Márou Holečkem: Horolezec a cestovatel
11:00 Grottesky Laurela a Hardyho: Není kuchař jako kuchař
11:25 Živě s Noe: Týden modliteb za mládež [L]
11:40 Přejeme si... [P]
12:00 Polední modlitba [L]
12:05 Mše svatá z kaple Telepace [L]
12:50 Příběhy odvahy a víry: Babička Věra (4. díl): Lásky a Naděje
13:20 Okřídlení sousedé: Život s čápy
13:33 Kouzlo štípských varhan
14:00 Rozumět internetovým dětem
14:45 Bazilika s tajemným světlem (1. díl): Šlechtická a panovnícká bazilika
15:00 Zebra bez hlavy
15:30 Bača Milan od Juraja do Šimona
16:00 Útulek svatého Juana Diega
16:15 Bačkorám navzdory: Richardis, miluješ mě...?
16:35 Odkaz předků (6. díl): Kněžpole
16:50 Nebojte se...: Ptejte se kněze
18:00 Sedmihlásky: Cantilena sacrae Bohemicae
18:05 Mašinky (2. díl): O neposlusném semaforu
18:15 Mladí salesiánští misionáři 2016 – Šalamounovy ostrovy
18:30 Písnový koktejl z Mohelnického dostavníku 2013
19:15 Pokoj vám!: Modlitba za mír [L]
19:45 Přejeme si...
20:05 Přesah: O kultuře kolem nás i v nás [P]
20:45 Čalantika
21:05 Nicu
22:10 Kulatý stůl: Problémy v manželství
23:35 ARTBITR – Kulturní magazín
23:50 Otazníky kolem starých klášterů
1:00 Noční repríza dopoledních pořadů.

Úterý 21. 11. 2023

6:05 Klapka s... (7. díl): Lubomírem Havrdou
7:00 Outdoorová videa Štěpána Dvořáka: Dalešická přehrada
7:15 Noční univerzita: Markéta Kutilová – Válka o Náhorní Karabach
9:00 Živě s Noe [L]
9:20 V souvislostech
9:40 Poletuchy: Na skok do lázní
10:25 Honduras – Texiguat, zapomenutá komunita
10:55 Duchovní krajina Novohradských hor: Cetviny
11:25 Živě s Noe: Týden modliteb za mládež [L]
11:40 Přejeme si... [P]
12:00 Polední modlitba [L]
12:05 Mše svatá z kaple Telepace [L]
12:50 Petrkov 13
13:35 Bradi Barthová
14:00 Harfa Noemova: Koncert Zürcher Sängerknaben – chlapeckého sboru
14:25 Můj chrám: Irena Pulicarová, kostel Panny Marie Růžencové v Plzni
14:45 Grottesky Laurela a Hardyho: Laurel a Hardy v cizinecké legii
16:00 Muzikanti, hrajte
16:30 Ján Miho – heligonkář a folklorista
17:00 Hlubinami vesmíru s Janem Herzigem: Astronomie pro veřejnost
17:40 Setkání: Hayato Okamura – Staroměstské náměstí v Praze
18:00 Sedmihlásky: Cantilena sacrae Bohemicae
18:05 Mašinky (3. díl): Jak se kluci učili psát
18:15 Animované biblické příběhy: Abrahám a Izák
18:40 Don Bosco v Angole
18:55 Zpravodajské Noeviny: 21. 11. 2023 [P]
19:15 Pokoj vám!: Modlitba za mír
19:40 Dědek a jeho kreslený svět: Vedle sebe není spolu
19:45 Přejeme si...
20:05 Buon giorno s Františkem [L]
20:50 Terra Santa News: 15. 11. 2023
21:10 Sýrie – Není to konec [P]
21:45 Koncert k 80. narozeninám Petra Fialy, 2. část: Brno, Besední dům
22:10 Lidé z cest
23:25 O zaniklé Karvině
0:15 Příběhy psané životem: Se strážlivou hlavou
1:00 Noční repríza dopoledních pořadů.

Středa 22. 11. 2023

6:05 Klapka s... (8. díl): Jiřím Flaškou
7:05 Zpravodajské Noeviny: 21. 11. 2023
7:25 Čičmiánské tajemství
8:00 Rozumět internetovým dětem
8:45 Na elektro kole na st. hrad Liptov
9:00 Generální audience papeže Františka [L]
10:00 Outdoorová videa Štěpána Dvořáka: Krajina okolo Javořice
10:25 Na startu: S Terezou Slánskou
10:50 Ghana – Město Boží
11:15 V pohorách po horách: Soutěska Raggaschlucht – Vysoké Taury
11:25 Živě s Noe: Týden modliteb za mládež [L]
11:40 Přejeme si... [P]
12:00 Polední modlitba [L]
12:05 Mše svatá z kaple

TELEVIZE DOBRÝCH ZPRÁV

■ Vysílání denně 6.00 – 1.00 hod.
■ Denně: 8.00; 16.00 hod. – programová nabídka TV NOE (změna programu vyhrazena)

Podrobnosti na www.tvnoe.cz

ZMĚNA PROGRAMU VYHRAZENA

Telepace [L]
12:50 Přesah: O kultuře kolem nás i v nás
13:35 Západní Ťan Šan
14:00 Za obzorem: Týden modliteb za mládež [L]
14:35 Thajsko: Země hadů
15:35 Absolventi: Emil Friabak
16:05 U NÁS aneb Od cimbalu o lidové kultuře: Že prej DESITKU majou!
17:30 Terra Santa News: 22. 11. 2023 [P]
18:00 Sedmihlásky: Cantilena sacrae Bohemicae
18:05 Mašinky (4. díl): O červeném motoráku
18:15 Strýček Emu: Cecilie
18:30 Daruj písničku (4. díl) [L]
19:15 Pokoj vám!: Modlitba za mír
19:35 Setkání: Štěpán Krňoual
19:40 Dědek a jeho kreslený svět: Hormony, kam se podíváš
19:45 Přejeme si...
20:05 Adorace s mladými z D00 [L]
21:05 Za obzorem: Týden modliteb za mládež
21:35 Noční univerzita: Daniel Raška – Modlitba ve 21. století
22:10 Dokořán: S Pavlem Šporcem
23:00 Nigérie – soužití
23:30 Generální audience papeže Františka
23:55 Dům ze skla?: S Marií Ujezdskou
1:00 Noční repríza dopoledních pořadů.

Čtvrtek 23. 11. 2023

6:05 Klapka s... (9. díl): Ivem de la Renotiérem
7:10 V pohorách po horách: Pecny – Hrubý Jeseník
7:20 Na pomezí ticha a tmy
8:05 Sýrie – Není to konec
8:35 Terra Santa News: 22. 11. 2023
9:00 Živě s Noe [L]
9:20 Kaplani naděje: P. Václav Tomiczek
9:35 Kulatý stůl: Sv. Karel Foucauld
10:55 Můj chrám: Barbora Černošková, kostel sv. Augustina v Brně
11:15 Night Street – Noční ulice
11:25 Živě s Noe: Týden modliteb za mládež [L]
11:40 Přejeme si... [P]
12:00 Polední modlitba [L]
12:05 Mše svatá z kaple Telepace [L]
12:50 Cena Celestýna Opitze: Brno, sál Konventu Milosrdných bratří
14:10 Ghana – Naděje za mřížemi
14:40 Zachraňme kostely: Kostel sv. Barbory v Manětíně
15:00 Generální audience papeže Františka
15:20 Příběhy psané životem: Neobyčejný dar
16:00 Zpravodajské Noeviny: 21. 11. 2023
16:20 Kouzlo Vysoké nad Kysucou
16:55 V pohorách po horách: Boží hora – Žulovská pahorkatina
17:00 Dokořán: S Arnoštem Petrářkem
18:00 Sedmihlásky: Cantilena sacrae Bohemicae
18:05 Mašinky (5. díl): O mašince s voňavým kouřem
18:15 Ovečky: Slavnost Ježíše Krista Krále [P]
18:40 Skryté poklady: Christian
19:15 Pokoj vám!: Modlitba za mír
19:35 Zakarpatská Ukrajina
19:40 Dědek a jeho kreslený svět: Stárnutí a smrt jako výzva
19:45 Přejeme si...
20:05 Děkuji, bylo to krásné: Koncert Filharmonie Hradec Králové
21:15 Mozárabové: Zapomenuté dědictví
22:10 Pod lampou [P]
0:15 O starých Starých Hamrech
1:00 Noční repríza dopoledních pořadů.

Pátek 24. 11. 2023

6:05 Klapka s... (10. díl): Bohumilem Kheilem
7:05 Krivky duše (4. díl): Relácia s inšpiratívnymi ženami
7:45 Outdoorová videa Štěpána Dvořáka: Vranovsko – Bítov – Bílý kříž
8:15 O kom, o čem: Profesor Rudolf Haša
8:40 Pošta pro Holuba: Žena v církvi
9:00 Živě s Noe [L]
9:20 Výpravy do divočiny: Migrace ptáků
10:20 Grottesky Laurela a Hardyho: Soupeři
10:45 Indie – Talit Penkal, Donne Dalit
11:25 Živě s Noe: Týden modliteb za mládež [L]
11:40 Přejeme si... [P]
12:00 Polední modlitba [L]
12:05 Mše svatá z kaple Telepace [L]
12:50 Historie a sou-

časnost Matice svatohostýnské
13:15 Výběr z vystoupení kapel na Mohelnickém dostavníku 2019
14:00 Koruna pro českého krále
14:50 Don Bosco, světec, který hrával fotbal
15:15 Poutníci času: S Petrem Horkým
15:35 Se salesiány na jihu Madagaskaru: IJELY – Misijní stanice na náhorních rovinách
16:05 Buon giorno s Františkem
16:45 Naši – osobnosti lidové kultury – Marie Pachtová
17:05 Vezmi a čti: Říjen 2023
17:20 Flešbky – Godzone podcast (20. díl): Simona Magušinová – Mám krabice plné písní, které ještě nikdo neslyšel
18:00 Sedmihlásky: Cantilena sacrae Bohemicae
18:05 Mašinky (6. díl): O ubrečené mašince a borůvkových knedlíkách
18:15 Šajtar: Třebovický koláč 2018
18:55 S chutí přes práh: Komunita Blahoslavenství v Dolanech u Olomouce
19:15 Pokoj vám!: Modlitba za mír
19:40 Dědek a jeho kreslený svět: Co tě nezabije...
19:45 Přejeme si...
20:05 Kulatý stůl: Týden modliteb za mládež [L]
21:30 Harfa Noemova: Operní předehry
22:00 Outdoor Films s Alenou Mahlejevou a Marií Šnajdrovou: Cestování po Patagonii
23:30 Okřídlení sousedé: Život s čápy
23:43 Soláň ve vyprávění Jaroslava Halašy
0:05 Práce jako na kostele
0:20 Pokojně umírání: Paliativní péče vs eutanazie
0:50 Toulky po Slovensku – Kremnica
1:00 Noční repríza dopoledních pořadů.

Sobota 25. 11. 2023

6:05 Klapka s... (11. díl): Františkem Soukupem
7:10 Kouzlo Vysoké nad Kysucou
7:45 Grottesky Laurela a Hardyho: Svatba jak má být
8:00 Sedmihlásky: Cantilena sacrae Bohemicae
8:05 Ovečky: Slavnost Ježíše Krista Krále
8:30 Bratr oheň: Antonínovy povinnosti
8:55 Strýček Emu: Cecilie
9:05 Animované biblické příběhy: Abrahám a Izák
9:40 Viac ako pieseň (3. díl): Kapela ESPÉ a pieseň Vířaz
9:55 Noční univerzita: Pavel Raus – Život mimo internet
10:45 Ostrava zpívá Gospel: Slezská Lilie 2017
11:40 Přejeme si... [P]
12:00 Angelus Domini
12:05 Mše svatá z kaple Telepace [L]
12:55 Můj chrám: Kateřina Koubová, kostel Povýšení svatého Kříže v Karvině
13:25 Pod lampou
15:25 Blízko nebe
16:00 To nejlepší na konec: MFF Strážnice 2023
18:00 Slovo na neděli: Slavnost Ježíše Krista Krále [P]
18:20 Příběhy odvahy a víry: Patriarcha Tichon (5. díl): Kolik slz bude muset zamáčknot!
18:45 Setkání: Radovan Gaudyn – kaple sv. Wolfganga v Horní Krupce
18:55 V souvislostech [P]
19:15 Pokoj vám!: Modlitba za mír
19:40 Dědek a jeho kreslený svět: Máme to pod kontrolou?
19:45 Přejeme si...
20:05 Outdoor Films [P]
21:40 Vroucí srdce: Neviditelná síla touží zachránit svět
23:10 Jak potkávat svět: S Františkem Novotným
0:40 Na startu: S Terezou Slánskou
1:05 Noční repríza dopoledních pořadů.

Neděle 26. 11. 2023

6:05 Klapka s... (12. díl): Klapka o Klapce
7:10 Křížovatka v Příchovicích
8:05 Slovo na neděli: Slavnost Ježíše Krista Krále
8:25 Dobrodružství před kamerou
9:40 Poutníci času: S Janem Benešem [P]
10:00 Mše svatá z BISCUPu: Fulnek [L]
11:40 Přejeme si... [P]
12:00 Polední modlitba Sv. otce Františka [L]
12:20 V souvislostech
12:40 Zpravodajský souhrn uplynulého týdne
13:20 Muzikanti, hrajte
14:00 Vroucí srdce: Neviditelná síla touží zachránit svět
15:30 Confession – Vyznání
15:35 Zebra bez hlavy
16:10 SDM Lisabon: Vigilie s mladými v parku Tejo
18:00 Sedmihlásky (88. díl): Loutna česká – Předmluva
18:05 Ovečky: Slavnost Ježíše Krista Krále
18:30 Bratr oheň: Maseo, Rufus a Klára
18:55 Strýček Emu: Na Krista Krále [P]
19:05 Setkání: Pavel Klíma – kostel Nejsvětější Trojice v Malšicích
19:15 Pokoj vám!: Modlitba za mír
19:35 Dědek a jeho kreslený svět: Pravda o lži
19:45 Přejeme si...
20:05 Dokořán [P]
20:50 Ozvěny SDM: Koncert Scholy brněnské mládeže
22:25 Buon giorno s Františkem
23:05 Barvy vůní a větru
23:30 Likvidace lepy
23:40 Polední modlitba Sv. otce Františka
0:00 Mistr houslař z Jestřabí
0:20 Zpravodajský souhrn uplynulého týdne
1:00 Noční repríza dopoledních pořadů.

Pondelok 20. 11. o 20:20 hod.: A teraz čo? (Byť dieťaťom v Božích rukách)

Čo to znamená byť človekom v Božích rukách? (Peter Herbeck)

Utorok 21. 11. o 20:50 hod.: Posvätné miesta kresťanskej viery (Múzeum milosrdného samaritána, 2. diel, dokument)

Dnes si prehladneme jeho miestnosti so vzácnymi židovskými a samaritánskymi mozaikami zo synagóg danej oblasti.

Streda 22. 11. o 10:45 hod.: Zambia: Lásky v činoch (dokument)

Jedným z problémov v Zambii je viera ľudí v čary. Dokonca zabíjajú ľudí, o ktorých sú presvedčení, že sú čarodějníci. Cirkev tu musí riešiť aj sociálne problémy, negramotnosť, chudobu a nedostatok ciest. Cirkev je mladá, a v tom je veľká nádej.

Štvrtok 23. 11. o 18:30 hod.: Spojení vierou

V relácii Spojení vierou sa vám vždy snažíme ponúkať najrôznejšie autentické príbehy ľudí, ktorí odišli zo Slovenska a na nových miestach sa snažia žiť svoju vieru.

Piatok 24. 11. o 17:30 hod.: Moja misia – magazín

Publicistická diskusia o živote misionárov.

Sobota 25. 11. o 20:30 hod.: BIBLIA: Ester (film)

Kráľovstvo perzského kráľa Achašveróše siaha od Indie až po Egypt. Na oslavu víťazstva usporadúva panovník pre ľudí zo Susan veľkolepú oslavu. Všetkým chce ukázať moc a bohatstvo aj nádhernú manželku, kráľovnú Vašti.

Nedeľa 26. 11. o 20:35 hod.: Umučenie sv. Jany z Arku (dokument)

Dokumentárny film nám predstavuje život a výnimočnú misiu obyčajného a pritom odvážneho dievčaťa, svätej Jany z Arku.

BREVIÁŘ PRO LAIKY

18. – 25. LISTOPADU 2023

Zmena v číslování breviáře: levý, nepodbarvený sloupec – dřívější vydání breviáře; pravý, podbarvený sloupec – nové vydání breviáře (2007)

Uvedení do první modlitby dne:	NE 19. 11.		PO 20. 11.		ÚT 21. 11.		ST 22. 11.		ČT 23. 11.		PÁ 24. 11.		SO 25. 11.			
Antifona	812	912	826	928	1653	1870	1708	1924	873	978	1692	1907	1666	1883		
Žalm	783	881	783	881	783	881	786	884	783	881	786	884	783	881		
Ranní chvály:																
Hymnus	812	913	827	928	1653	1870	1709	1926	873	978	1693	1907	1666	1883		
Antifony	813	914	828	929	843	946	858	963	874	979	890	997	906	1014		
Žalmy	813	914	828	930	843	946	858	963	874	980	890	997	906	1014		
Krátké čtení a zpěv	816	917	831	933	1654	1871	1710	1926	877	983	1693	1908	1668	1885		
Antifona k Zach. kantiku	726	819	831	933	1595	1806	1596	1807	877	983	1694	1908	1669	1886		
Prosby	817	917	831	933	1655	1872	1711	1927	878	983	1694	1908	1655	1886		
Závěrečná modlitba	726	820	832	934	1595	1806	1596	1807	1597	1808	1630	1810	1656	1888		
Modlitba během dne:																
Hymnus	817	918	832	934	848	952	862	967	879	984	895	1002	910	1019		
Antifony	818	919	833	935	848	952	863	968	879	985	895	1003	910	1019		
Žalmy	818	919	833	935	849	953	863	968	879	985	895	1003	911	1019		
Krátké čtení	820	921	835	937	851	955	865	970	882	988	898	1005	913	1022		
Závěrečná modlitba	726	820	835	938	851	955	865	970	882	988	898	1006	913	1022		
Nešpory:																
SO 18. 11.																
Hymnus	807	907	821	922	837	939	1648	1865	1714	1932	883	989	1698	1913	727	821
Antifony	808	908	822	923	838	940	853	957	868	973	884	990	900	1008	727	821
Žalmy	808	908	823	924	838	940	853	957	868	973	884	990	901	1008	727	821
Kr. čtení a zpěv	810	911	825	926	840	943	1663	1880	1717	1934	887	994	1701	1916	729	823
Ant. ke kant. P. M.	726	819	726	820	840	943	1595	1806	1596	1807	887	994	1701	1916	729	823
Prosby	811	911	826	927	841	944	1664	1881	1718	1936	888	994	1702	1917	729	824
Záv. modlitba	726	820	726	820	841	944	1595	1806	1596	1807	1597	1808	1630	1810	732	827
Kompletář:	1238	1374	1242	1379	1247	1384	1250	1387	1254	1391	1257	1395	1260	1398	1238	1374

Liturgická čtení

Neděle 19. 11. – 33. neděle

v mezidobí

1. čt.: Př 31,10–13.19–20.30–31
 Ž 128(127),1–2.3.4–5

Odp.: 1a (*Blaze každému, kdo se bojí Hospodina.*)

2. čt.: 1 Sol 5,1–6

Ev.: Mt 25,14–30

Pondělí 20. 11. – ferie

1. čt.: 1 Mak 1,10–15.41–43.
 54–57.62–64

Ž 119(118),53.61.134.150.155.158

Odp.: srov. 88 (*Zachovej mi život, Pane, a budu dbát na tvá přikázání.*)

Ev.: Lk 18,35–43

Úterý 21. 11. – památka

Zasvěcení Panny Marie v Jeruzalémě

1. čt.: 2 Mak 6,18–31

Ž 3,2–3.4–5.6–7

Odp.: 6b (*Hospodin mi pomáhá.*)

Ev.: Lk 19,1–10

Středa 22. 11. – památka

sv. Cecílie

1. čt.: 2 Mak 7,1.20–31

Ž 17(16),1.5–6.8+15

Odp.: 15b (*Až procitnu, nasytím se pohledem na tebe, Hospodine!*)

Ev.: Lk 19,11–28

Čtvrtek 23. 11. – nezávazná památka sv. Klementa I. nebo sv. Kolumbána (v královéhradecké diecézi: slavnost sv. Klementa I.)

1. čt.: 1 Mak 2,15–29

Ž 50(49),1–2.5–6.14–15

Odp.: 23b (*Kdo žije správně, tomu ukáží Boží spásu.*)

Ev.: Lk 19,41–44

Pátek 24. 11. – památka

sv. Ondřeje Dung-Laca a druhů

1. čt.: 1 Mak 4,36–37.52–59

1 Kron 29,10bc.11abc.

11d–12a.12bcd

Odp.: 13b (*Chválíme tvé slavné jméno, Hospodine!*)

Ev.: Lk 19,45–48

Sobota 25. 11. – nezávazná

památka sv. Kateřiny Alexandrijské nebo nezávazná sobotní památka Panny Marie

1. čt.: 1 Mak 6,1–13

Ž 9(9A),2–3.4+6.16+19

Odp.: srov. 15b (*Rozjásám se nad tvou pomocí, Hospodine!*)

Ev.: Lk 20,27–40

SVÁTOST POKÁNÍ

O POKÁNÍ

Svatý Ambrož • Překlad z latiny David Voprada • Úvodní studie a komentář Karolína Štauberová • Odpovědná redaktorka Dagmar Kopecká
Recenzenti doc. ThDr. Václav Ventura, Th.D., a Benedikt T. Mohelník, Th.D.

Komentovaný český překlad pojednání *De paenitentia* (O pokání) od milánského biskupa svatého Ambrože (kolem 340–397). V úvodní studii je popsán vývoj praxe pokání v rané církvi do 4. století, zejména v západní části, se zaměřením na novatiánskou krizi. Dále je zde představena osobnost a dílo svatého Ambrože, především jeho pojednání *O pokání*, jež vzniklo jako reakce na novatiánské kacířství. Text ovšem není jen ukázkou soudobé polemiky, ale především prvním formalizovaným a strukturovaným teologickým dílem, které přispělo k rozvoji chápání pokání jako jedné z církevních svátostí.

Krystal OP • Váz., 135x210 mm, 184 stran, 245 Kč

prvků, aby pravdivě vyjadřovaly radost a naději, smutek a úzkost lidí naší doby. Liturgická komise České biskupské konference proto připravila tento *Dodatek k pohřebním obřadům*, který obsahuje modlitby pro poslední rozloučení při zvláštních situacích. *Pohřební obřady* (1999, č. j. 476/99, reedice 2020, č. j. 387/2020) zůstávají nadále v platnosti.

Karmelitánské nakladatelství ve společnosti KatMedia, s. r. o.
Brož., 165x240 mm, 28 stran, 99 Kč

NOVÉNY

NOVÉNA KE SV. ANTONÍNŮ Z PADOVY

Novéna ke světcí z počátku 13. století, který je učitelem církve a často je vyzván o pomoc při hledání ztracených věcí. Text je doprovázen barevnými ilustracemi.

Trapistky • Brož., A6, křídový papír, 12 stran, 35 Kč

POHŘEBNÍ OBŘADY

DODATEK K POHŘEBNÍM OBŘADŮM

Připravila Liturgická komise České biskupské konference

Rozloučit se se zemřelými, odevzdat je Pánu Bohu, vyprosít jim Boží milosrdenství a vyznat naději ve vzkříšení mrtvých, to jsou po staletí trvalé prvky křesťanského pohřbu. Změněné společenské podmínky však vyžadují úpravu vybraných modliteb a rituálních

NOVÉNA K NEPOSKVRNĚNĚMU POČETÍ PANNY MARIE

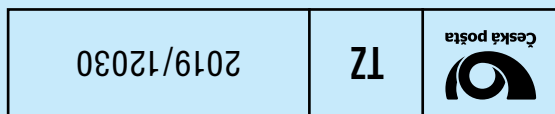
Tato novéna se tradičně modlí od 29. listopadu do 7. prosince jako příprava na slavnost Neposkrvněného početí Panny Marie (8. prosince). Lze se ji však modlit kdykoliv podle potřeby. Text je doprovázen barevnými ilustracemi.

Trapistky • Brož., A6, křídový papír, 12 stran, 35 Kč

Objednávky knih – tel. 733 741 841, 587 405 431 • Administrace a inzertce týdeníku Světlo – tel./fax 585 222 803
 Matice cyrilometodějská s. r. o., Dolní nám. 24, 779 00 Olomouc, e-mail: objednavky@maticecm.cz

Nabídku knih a devocionálií najdete na našich webových stránkách www.maticecm.cz.

Matice cyrilometodějská s. r. o.
 Dolní nám. 24
 779 00 Olomouc